KKSU/ODL/S/2021/1

कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालय:, रामटेकम्

मुक्त-दूरस्थशिक्षणकेन्द्रम्

एम्.ए.(संस्कृतम्) तृतीय-सत्र-परीक्षा

प्रथमप्रश्नपत्रम् - उत्कीर्णलेख: हस्तलिखितशास्त्रञ्च

समय: - २.३० होरा **पूर्णाङ्का: -७०**

....

सूचना -अन्यथानिर्देशाभावे उत्तराणि स्वीकृतभाषया लिखत।

विशेष निर्देश नसल्यास उत्तरे स्वीकृत भाषेत लिहावीत.

अधोदत्तेषु सप्तप्रश्नेषु **पञ्चप्रश्नानाम्** उत्तराणि लिखत। **(प्रथम: प्रश्न: अनिवार्य:)**

खाली दिलेल्या सात प्रश्नांपैकी **पाच प्रश्न** सोडवा. **(पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे)**

प्र. १ अ) सुयोग्यं पर्यायं चिनुत। ०५

योग्य पर्याये निवडा.

१. रुद्रदाम्न: उत्कीर्णलेखस्य समय: -----।

१. ख्रिस्ताब्दपूर्वप्रथमशतकम् २. ख्रिस्ताब्दस्य द्वितीयशतकम्

३. ख्रिस्ताब्दस्य तृतीयशतकम् ४. ख्रिस्ताब्दस्य प्रथमशतकम्

२. वाकाटकानां राजधानी ----- आसीत्।

१. उज्जयिनी २. हस्तिनापुरम्

३. नन्दीवर्धनम् ४. बादामी

३. मेहरौलीउत्कीर्णलेख: ----- राज्ञ: वर्तते।

१. चन्द्र: २. समुद्रगुप्त:

३. सातवाहन: ४. रुद्रदामन्

४. प्राचीनउत्कीर्णलेखा: ----- लिप्यां सन्ति।

१. देवनागरी २. ग्रन्थ

३. ब्राह्मी ४. नन्दीनागरी

५. पुलकेशी ----- वंशस्यासीत्।

१. पल्लव २. गुप्त

३. शक ४. चालुक्य

प्र. १ ब) मेलनं कुरुत । **०५**

१. जुनागडलेख:	अ) स्तम्भलेख:
२. मेहरौलीलेख:	ब) भित्तिलेख:
३. ऐहोळलेख:	क) प्रस्तराभिलेख:
४. प्रभावतीगुप्तायाः लेख:	ड) भववर्मनः लेख:
५. कम्बोजलेख:	इ) ताम्रपत्रलेख:

प्र.२ टिप्पणीत्रयं लिखत । **१५**

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

१. रुद्रदामन् २. प्रभावतीगुप्ता ३. चालुक्यवंश:
४. मेहरौलीलेख: ५. भववर्मन्

प्र. ३ उत्कीर्णलेखानां प्रकारान् विवृत्य कमप्येकं सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत । **१५**
उत्कीर्णलेखांचे प्रकार सांगून कोणताही एक प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र. ४ ऐहोळ उत्कीर्णलेखस्य साहित्यिकं महत्त्वं प्रतिपादयत । **१५**
ऐहोळ उत्कीर्णलेखाचे साहित्यिक महत्त्व सांगा.

प्र. ५ प्रभावतीगुप्तायाः लेखस्य ऐतिहासिकमवदानं स्पष्टयत । **१५**
प्रभावती गुप्ताच्या लेखाचे ऐतिहासिक योगदान स्पष्ट करा.

प्र. ६ हस्तलिखितस्य लेखनसाहित्यमाधारीकृत्य सविस्तरं निबन्धं लिखत । **१५**
हस्तलिखितांच्या लेखनसाहित्यावर सविस्तर निबंध लिहा.

प्र. ७ हस्तलिखितानाम् अध्ययने लिपीनां महत्त्वं प्रतिपाद्य ब्राह्मीलिपिं लिखत । **१५**
हस्तलिखितांच्या अध्ययनात लिपींचे महत्त्व सांगून ब्राह्मी लिपीचे विवरण करा.

....

KKSU/ODL/S/2021/2

कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालय:, रामटेकम्

मुक्त-दूरस्थशिक्षणकेन्द्रम्

एम्.ए.(संस्कृतम्) तृतीय-सत्र-परीक्षा

द्वितीयप्रश्नपत्रम् - अर्वाचीन-संस्कृतसाहित्यम्

समय: - २.३० होरा **पूर्णाङ्का: -७०**

....

सूचना -अन्यथानिर्देशाभावे उत्तराणि स्वीकृतभाषया लिखत।

विशेष निर्देश नसल्यास उत्तरे स्वीकृत भाषेत लिहावीत.

अधोदत्तेषु सप्तप्रश्नेषु **पञ्चप्रश्नानाम्** उत्तराणि लिखत। **(प्रथम: प्रश्न: अनिवार्य:)**

खाली दिलेल्या सात प्रश्नांपैकी **पाच प्रश्न** सोडवा. **(पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे)**

प्र. १ एकेन वाक्येन उत्तरत। **१०**

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१. विन्ध्यवासिनीविजयम् इत्यस्य महाकाव्यस्य रचयिता क: ?
विन्ध्यवासिनीविजयम् या महाकाव्याचा रचयिता कोण ?

२. विन्ध्यवासिनीविजयम् इत्यस्मिन् महाकाव्ये कति सर्गा: सन्ति ?
विन्ध्यवासिनीविजयम् या महाकाव्यात किती सर्ग आहेत ?

३. शिवलिङ्गमूर्ते: नाम किम् ?
शिवलिङ्गमूर्तीचे नाव काय ?

४. मृगेषु केषां सख्यं वर्तते ?
कोणाचे हिंस्र प्राण्यांसोबत सख्य आहे ?

५. भासोSहास: नाटकस्य रचयिता क: ?
भासोSहास: नाटकाचा रचयिता कोण ?

६. भासस्य आश्रयप्रदातृराज्ञ: नाम किम् ?
भासाला आश्रय देणार् या राजाचे नाव काय ?

७. भासस्य प्रथमनाट्य-उपाधे: नाम किम् ?
भासाच्या पहिल्या नाट्योपाधीचे नाव काय ?

८. रामायणमाश्रित्य रचितस्य भासस्य कस्यापि नाटकस्य नाम लिखत।
रामायणावर आधारित भासलिखित कोणत्याही एका नाटकाचे नाव लिहा.

९. भासस्य प्रतिस्पर्धिनौ कौ आस्ताम् ?
भासाचे प्रतिस्पर्धी कोण होते ?

१०. भासस्य शिष्यस्य शारद्वतस्य मूलनगरं किम् आसीत् ?
भासाचा शिष्य शारद्वताचे मूळनगर कोणते ?

प्र. २ टिप्पणीत्रयं लिखत। **१५**

कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

१. महाकविवसन्तत्र्यम्बकशेवडे
महाकवी वसन्त त्र्यम्बक शेवडे

२. विन्ध्याभिधो राजति शैलराज:
विन्ध्याभिधो राजति शैलराज:

३. डॉ. गजाननबाळकृष्णपळसुले
डॉ. गजानन बाळकृष्ण पळसुले

४. भासस्य जीवनवृत्तम्
भासाचे जीवनवृत्त

५. भासस्य शोकान्तिका
भासाची शोकान्तिका

६. भासनाटकस्य अग्निदिव्यत्त्वम्
भासनाटकांचे अग्निदिव्यत्व

प्र. ३ विन्ध्याचलस्य प्रकृतिवर्णनं कुरुत। **१५**
विन्ध्याचलाचे प्रकृतिवर्णन करा.

प्र. ४ विन्ध्यवासिनीविजयमहाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य सारसंक्षेपं स्वशब्दै: लिखत। **१५**
विन्ध्यवासिनीविजय महाकाव्याच्या प्रथम सर्गाचा सारांश आपल्या शब्दात लिहा.

प्र. ५ लुप्तहास्यो भास: इति पङ्क्तिं साधयत। **१५**
लुप्तहास्यो भास: ही पङ्क्ति सविस्तर विशद करा.

प्र. ६ भासोऽहास: इत्यस्य प्रथमाङ्कस्य सारसंक्षेपं लिखत। **१५**
भासोऽहास: या नाटकाच्या प्रथम अंकाचा सारांश लिहा.

प्र. ७ भासोऽहास: इत्यत्रोपवर्णितं महाकवे: डॉ.ग.बा.पळसुलेमहोदयस्य नाट्यकौशलं विशदयत। **१५**
भासोऽहास: नाटकामध्ये वर्णित डॉ.ग.बा.पळसुलेंचे नाट्यकौशल्य विशद करा.

....

KKSU/ODL/S/2021/3

कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालय:, रामटेकम्

मुक्त-दूरस्थशिक्षणकेन्द्रम्

एम्.ए.(संस्कृतम्) तृतीय-सत्र-परीक्षा

तृतीयप्रश्नपत्रम् - संस्कृतनाटकं नाट्यशास्त्रञ्च

समय: - २.३० होरा **पूर्णाङ्का: -७०**

....

सूचना -अन्यथानिर्देशाभावे उत्तराणि स्वीकृतभाषया लिखत।

विशेष निर्देश नसल्यास उत्तरे स्वीकृत भाषेत लिहावीत.

अधोदत्तेषु सप्तप्रश्नेषु **पञ्चप्रश्नानाम्** उत्तराणि लिखत। **(प्रथम: प्रश्न: अनिवार्य:)**

खाली दिलेल्या सात प्रश्नांपैकी **पाच प्रश्न** सोडवा. **(पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे)**

प्र. १ एकेन वाक्येन उत्तरत। **१०**

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१. मुद्राराक्षसनाटके कति अङ्का: सन्ति ?
मुद्राराक्षस नाटकात किती अंक आहेत ?

२. नन्दसाम्राज्यसंहारक: क: ?
नन्दसाम्राज्याचा संहार करणारा कोण आहे ?

३. मलयकेतु: क: ?
मलयकेतु कोण आहे ?

४. विशाखदत्तस्य काल: क: ?
विशाखदत्ताचा काळ कोणता ?

५. नान्दीश्लोके क: देव: स्मृत: ?
नान्दीश्लोकात कोणत्या देवाचे स्तवन केले आहे ?

६. 'फलं कोपप्रीत्योर्द्विषति च विभक्तं सुहृदि च' कस्यैतत् वाक्यम् ?
'फलं कोपप्रीत्योर्द्विषति च विभक्तं सुहृदि च हे वाक्य कोणाचे आहे ?

७. मुद्राराक्षसनाटकस्य अङ्गीरस: क: ?
मुद्राराक्षस नाटकाचा अङ्गीरस कोणता ?

८. चन्द्रगुप्त: कस्य राज्यस्य सम्राट् ?
चन्द्रगुप्त कोणत्या राज्याचा सम्राट् होता ?

९. चाणक्यस्य अपरं नाम किम् ?
चाणाक्याचे दुसरे नाव काय ?

१०. 'बुद्धिस्तु मा गान्मम' इति क: कथयति ?
'बुद्धिस्तु मा गान्मम' असे कोण म्हणतो ?

प्र. २ टिप्पणीत्रयं लिखत। **१५**

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

१. विशाखदत्त:

विशाखदत्त

२. चन्दनदास:

चन्दनदास

३. मुद्राराक्षसे राजनीतिविचार:

मुद्राराक्षसनाटकातील राजनीतिविचार

३. चन्द्रगुप्त:

चन्द्रगुप्त

४. अमात्यराक्षस:

अमात्यराक्षस

प्र. ३ प्रथमाङ्कमनुसृत्य आर्यचाणाक्यस्य विचारान् स्वशब्दै: प्रतिपादयत। **१५**

पहिल्या अंकानुसार आर्य चाणाक्याचे विचार स्वशब्दात लिहा.

प्र. ४ चन्द्रगुप्तस्य चरित्रचित्रणं कुरुत। **१५**

चन्द्रगुप्ताचे चरित्रचित्रण लिहा.

प्र. ५ मुद्राराक्षसस्य नान्दे: विश्लेषणं कुरुत। **१५**

मुद्राराक्षसाच्या नान्दीचे विश्लेषण करा.

प्र. ६ विशाखदत्तस्य नाट्यशैलीं विवृणुत। **१५**

विशाखदत्ताच्या नाट्यशैलीचे विवेचन करा.

प्र. ७ तृतीयाङ्कस्य कथासारांशं स्वशब्दै: लिखत। **१५**

तृतीय अंकाचा सारांश स्वशब्दात लिहा.

....

KKSU/ODL/S/2021/4

कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालय:, रामटेकम्
मुक्त-दूरस्थशिक्षणकेन्द्रम्
एम्.ए.(संस्कृतम्) तृतीय-सत्र-परीक्षा
चतुर्थप्रश्नपत्रम् - संस्कृतकाव्यशास्त्रम्

समय: - २.३० होरा **पूर्णाङ्का: -७०**

....

सूचना -अन्यथानिर्देशाभावे उत्तराणि स्वीकृतभाषया लिखत।

विशेष निर्देश नसल्यास उत्तरे स्वीकृत भाषेत लिहावीत.

अधोदत्तेषु सप्तप्रश्नेषु **पञ्चप्रश्नानाम्** उत्तराणि लिखत। **(प्रथम: प्रश्न: अनिवार्य:)**

खाली दिलेल्या सात प्रश्नांपैकी **पाच प्रश्न** सोडवा. **(पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे)**

प्र. १ एकेन वाक्येन उत्तरत। **१०**

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१. काव्यप्रकाशग्रन्थे कति उल्लासा: सन्ति ?
काव्यप्रकाश ग्रन्थात किती उल्लास आहेत ?

२. काव्यप्रकाशानुसारं काव्यस्य कति भेदा: सन्ति ?
काव्यप्रकाशग्रन्थानुसार काव्याचे किती प्रकार आहेत ?

३. काव्यस्य कति प्रयोजनानि ?
काव्याची किती प्रयोजने आहेत ?

४. अव्यङ्गं काव्यं किम् ?
व्यङ्गरहित काव्य कोणते ?

५. अनलङ्कृती इत्यस्य को र्थ: ?
अनलङ्कृती याचा काय अर्थ ?

६. ध्वन्यालोकग्रन्थ: केन लिखित: ?
ध्वन्यालोकग्रन्थ कोणी लिहिला ?

७. अभाववादिनां कति विकल्पा: सन्ति ?
अभाववादींचे किती विकल्प आहेत ?

८. ध्वनि: कतिविध: ?
ध्वनीचे किती प्रकार आहेत ?

९. ध्वन्यालोकस्य प्रसिद्धटीकाया: नाम किम् ?
ध्वन्यालोकावरील प्रसिद्ध टीकेचे नाव काय ?

१०. का नाम भक्ति ?
भक्ति म्हणजे काय ?

प्र. २ टिप्पणीत्रयं लिखत। **१५**

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

१. आचार्यमम्मट: २. आनन्दवर्धन: ३. उत्तमकाव्यम्

४. भाक्तवाद: ५. कविसृष्टि:

प्र. ३ काव्यप्रकाशमनुसृत्य काव्यप्रयोजनानि सोदाहरणं विशदयत। **१५**

काव्यप्रकाशानुसार काव्याची प्रयोजने सोदाहरण विशद करा.

प्र. ४ आचार्यमम्मटोक्तान् काव्यभेदान् सोदाहरणं विश्लेषयत। **१५**

आचार्य मम्मटांनी प्रतिपादिन केलेक्या काव्यभेदांचे उदाहरणासहित विश्लेषण करा.

प्र. ५ आनन्दवर्धनोक्तं ध्वनिस्वरूपं स्पष्टयत। **१५**

आनन्दवर्धनाचे ध्वनिस्वरूप स्पष्ट करा.

प्र. ६ अभाववादिनां मतमुल्लिख्य तत्खण्डनं कुरुत। **१५**

अभाववाद्यांचे मत उल्लिखित करून त्याचे खण्डन करा.

प्र. ७ मम्मटोक्तं काव्यकारणं काव्यलक्षणंञ्च प्रतिपादयत। **१५**

आचार्य मम्मटांनी प्रतिपादन केलेले काव्यकारण व काव्यलक्षण विश्लेषित करा.

....